

Nr 205

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1967/68, i vad propositionen avser inrikesdepartementets verksamhetsområde, jämte motioner.

(3:e avd.)

DRIFTBUDGETEN**Elfte huvudtiteln**

1) Bidrag till viss bostadsförbättringsverksamhet. Kungl. Maj:t har i propositionen nr 155 (bilaga 9, punkt 1, s. 71 och 72 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 november 1967) föreslagit riksdagen att medge att räntefria förbättringslån som skall utgå från anslaget Bidrag till viss bostadsförbättringsverksamhet beviljas med högst 125 milj. kr. under år 1967.

Riksdagen har tidigare (prop. 1967: 100, SU 100, rskr 265) medgivit att ifrågakvarande lån må beviljas med högst 100 milj. kr. under år 1967.

Utskottet. Förslagen att vidga möjligheterna att lämna räntefria och räntebärande förbättringslån är enligt utskottets mening väl motiverade såväl av återopade sysselsättningsskäl som av önskvärdheten att upprustningen av främst de gamlas bostäder kan fortsätta i snabb takt.

Från den tidpunkt då de vidgade beslutsramarna kan ställas till länsbostadsnämndernas förfogande återstår endast kort tid fram till årsskiftet. Trots att inneliggande låneärenden förberetts kan det i vissa fall uppstå svårigheter att under denna begränsade tid fatta lånebeslut i avsedd omfattning. Enligt utskottets mening bör därför möjlighet öppnas att om så erfordras och enligt Kungl. Maj:ts närmare bestämmande avräkna även lånebeslut under år 1968 mot de enligt förslaget vidgade ramarna utan att syftet att få en ökad sysselsättning under vintern frångås. Motiven för ramökningar för år 1968 kvarstår även därmed oförändrade.

Utskottet hemställer

att riksdagen

1. medger att räntefria förbättringslån som skall utgå från anslaget Bidrag till viss bostadsförbättringsverksamhet beviljas med 125 000 000 kr. under år 1967,

2. i skrivelse till Kungl. Maj:t ger till känna vad utskottet anfört om avräkning av lånebeslut under år 1968.

KAPITALBUDGETEN

Statens utlåningsfonder

2) **Lånefonden för bostadsbyggande.** Kungl. Maj:t har (punkt 2, s. 73) föreslagit riksdagen att medge att lån till ombyggnad samt räntebärande förbättringslån och räntebärande tvätterilån beviljas inom ramen av ett belopp av 140 milj. kr. under år 1967.

Riksdagen har tidigare (prop. 1967: 100, SU 100, rskr 265) medgivit att ifrågavarande lån beviljas inom ramen av ett belopp av 125 milj. kr. under år 1967.

Utskottet. Med hänvisning till vad utskottet ovan under 1) anfört hemställer utskottet

att riksdagen

1. medger att lån till ombyggnad samt räntebärande förbättringslån och räntebärande tvätterilån beviljas inom ramen av ett belopp av 140 000 000 kr. under år 1967,

2. i skrivelse till Kungl. Maj:t ger till känna vad utskottet anfört om avräkning av lånebeslut under år 1968.

Fonden för låneunderstöd

3) **Lokaliseringslån.** Kungl. Maj:t har (punkt 3, s. 73 och 74) föreslagit riksdagen att 1) till Lokaliseringslån på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1967/68 anvisa ett investeringsanslag av 50 milj. kr., 2) besluta att ramen för lokaliseringlån under den femåriga försöksperioden vidgas till 600 milj. kr. och 3) bemyndiga Kungl. Maj:t att under budgetåret 1967/68 bevilja lokaliseringlån med högre belopp än som anvisats under anslaget.

I anledning av Kungl. Maj:ts förslag har hemställts

dels i de likalydande motionerna I: 922 av herr *Ferdinand Nilsson m. fl.* och II: 1137 av herr *Svensson* i Vä *m. fl.*

1. att riksdagen måtte till Lokaliseringslån för budgetåret 1967/68 anvisa ett investeringsanslag av 100 milj. kr., och

2. att riksdagen måtte besluta att ramen för lokaliseringsslån under den femåriga försöksperioden fram till utgången av budgetåret 1969/70 icke måtte sättas lägre än 1 000 milj. kr., ävensom att bemyndiga Kungl. Maj:t att under budgetåret 1967/68 bevilja lokaliseringsslån med högre belopp än som anvisats under anslaget samt att riksdagen måtte uttala att förutsättningen för ovan nämnda medelsram skall vara att stödområdessystemet slopas och lokaliseringsslån m. m. på ett rättvist sätt bör komma alla landsdelar till godo där sysselsättnings- eller befolkningspolitiska förhållanden så påfordrar varvid glesbygdernas förhållanden i dessa avseenden särskilt beaktas,

dels ock i de likalydande motionerna I: 923 av herr *Johan Olsson* och II: 1136 av herr *Gustavsson* i Alvesta *m. fl.* att riksdagen vid behandling av propositionen nr 155, punkten om lokaliseringsslån, måtte besluta att ramen för lokaliseringsslån vidgas till 700 milj. kr.

Utskottet. I propositionen 1967: 56 angående bildandet av ett statligt kreditaktiebolag för finansiering av investeringar inom näringslivet behandlade föredragande statsrådet även lokaliseringsstödet och anförde att totalramen för lokaliseringsslån torde behöva utvidgas samt att förslag härom skulle komma att föreläggas riksdagen. I anledning av nämnda proposition hade i motioner föreslagits att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om förslag — efter skyndsam prövning — om utvidgning av totalramen för lokaliseringsslånen. Motionerna i denna del avstyrktes av statsutskottet (SU 1967: 112) som fann en skrivelse av föreslagen art då ej erforderlig bland annat med hänsyn till uttalandet i propositionen. Riksdagen beslutade i enlighet därmed. I detta sammanhang avstyrkte utskottet även motioner med yrkande att riksdagen — under förutsättning av avslag å förslagen om medelsanvisning i den nämnda propositionen — hos Kungl. Maj:t skulle hemställa om förslag snarast möjligt om investeringsanslag på tilläggsstat av 100 milj. kr. till ytterligare lokaliseringsslån.

Arbetsmarknadsstyrelsen har i skrivelse den 14 november 1967 hos Kungl. Maj:t anmält ett sitt beslut att tillstyrka lokaliseringsstöd till härför lämpliga objekt för lokalisering i Norrköping samt Gävle-, Falu- och Karlstadsområdena intill den 31 december 1968. I beslut den 17 november 1967 har Kungl. Maj:t — som fann förhållandena i de av arbetsmarknadsstyrelsen angivna regionerna kunna påkalla särskilda stödåtgärder — uttalat att frågan om lokaliseringsstöd kommer att prövas efter ansökan i varje enskilt fall enligt 2 § andra stycket kungörelsen om statligt lokaliseringsstöd.

Den inom inrikesdepartementet inrättade expertgruppen för regional ut-

redningsverksamhet har medgivits disponera medel för undersökningar rörande effekterna av lokaliseringsstödet. Enligt vad utskottet inhämtat förbereds inom departementet tillsättandet av en utredning om den fortsatta lokaliseringspolitiska stödverksamheten efter den femåriga försöksperiodens utgång.

Ramen för lokaliseringsslån under den femåriga försöksperiod som inleds med budgetåret 1965/66 har fastställts av 1964 års riksdag till 500 milj. kr. Av denna ram har genom lånebeslut t. o. m. den 30 september 1967 tagits i anspråk ca 434 milj. kr. Vid samma tidpunkt förelåg icke avgjorda eller aviserade ansökningar om lån avseende sammanlagt ca 250 milj. kr.

I motionerna I: 922 och II: 1137 samt I: 923 och II: 1136 har föreslagits att låneramen vidgas till lägst 1 000 milj. kr. respektive till 700 milj. kr. Det förstnämnda yrkandet förs fram under förutsättning i huvudsak att stödområdessystemet slopas.

Enligt utskottets bedömande lämnar den av Kungl. Maj:t föreslagna vidgningen av medelsramen tillräckligt utrymme för långivningen under tiden fram till 1968 års riksdags beslut i anledning av förutskickade förslag i ämnet. Beslut kan då fattas mot bakgrund även av utvecklingen av verksamheten under ytterligare tid. Planmässigheten i försöksverksamheten rubbas inte därigenom. Med åberopande härav avstyrker utskottet bifall till motionerna i denna del.

Hemställan i motionerna I: 922 och II: 1137 förutsätter att riksdagen i viss del ändrar grunderna för lokaliseringsstödet. Även bortsett från utskottets ovannämnda bedömande bör ett beslut av sådan innebörd inte knytas till ett enligt Kungl. Maj:ts förslag som temporärt avsett beslut om vidgning av medelsramen. Dessa frågor bör kunna tas upp av 1968 års riksdag och då i samband med de övriga därmed sammanhängande frågeställningar som kan antas bli aktualiserade. Beträffande inriktningen av lokaliseringsstödet på längre sikt hänvisar utskottet till vad som ovan anförts om pågående och avsett utredningsarbete. Utskottet erinrar slutligen om att 1967 års riksdag (BaU 1967: 30) lämnat utan åtgärd motioner med förslag rörande lokaliseringsstödet geografiska avgränsning.

Utskottet har ingen erinran mot förslaget att lån får beviljas med högre belopp än som anvisas under anslaget. Medelsramen kommer därmed att ytterst bestämma långivningens omfattning.

Medelsanvisningen avser vid nämnda förhållanden att täcka behovet av utbetalningar enligt fattade beslut. Kungl. Maj:ts förslag innebär att för innevarande budgetår inklusive reservationsmedel totalt ca 208 milj. kr. skulle stå till förfogande. I motionerna I: 922 och II: 1137 förordas att ytterligare 50 milj. kr. ställs till förfogande.

Utskottet anser att Kungl. Maj:ts förslag torde ge erforderligt betalningsutrymme. Utskottet förutsätter dock att förslag om ytterligare medelsanvisning på tilläggsstat föreläggs 1968 års riksdag om en oförutsedd utveck-

ling av anspråken på utbetalningar skulle påkalla detta. Motionerna I: 922 och II: 1137 avstyrks därför även i denna del.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 922 och II: 1137, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, till *Lokaliseringslån* på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1967/68 anvisar ett investeringsanslag av 50 000 000 kr.,

2. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 922 och II: 1137 samt I: 923 och II: 1136, de båda förstnämnda motionerna såvitt nu är i fråga, beslutar att ramen för lokaliseringsslån under den femåriga försöksperioden vidgas till 600 000 000 kr.,

3. att riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t att under budgetåret 1967/68 bevilja lokaliseringsslån med högre belopp än som anvisats under anslaget.

Stockholm den 5 december 1967

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Närvarande: se under utlåtandet nr 200; dock att fru Holmberg (s) deltagit i stället för fru Lewén-Eliasson (s).

Reservation

vid *punkten 3* (Lokaliseringslån) av herrar *Ivar Johansson* (cp), *Per Jacobsson* (fp), *Edström* (fp), *Johan Olsson* (cp), *Nihlfors* (fp), *Antonsson* (cp), *Nilsson* i Tvärålund (cp), *Mundebo* (fp) och *Westberg* (fp) som anser att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 923 och II: 1136 och att därför *dels* det stycke i utskottets yttrande på s. 19 som börjar med »Enligt utskottets» och slutar med »denna del» bort ha följande lydelse:

»Det torde vara obesträtt att för femårsperioden totalt fordras en större vidgning av ramen än enligt Kungl. Maj:ts förslag. I propositionen har också aviserats ytterligare förslag i ämnet. Den vidgning av ramen som nu skall beslutas bör avpassas så att den med säkerhet täcker de anspråk som kan uppkomma innan 1968 års riksdag — vid en tidpunkt som det nu är omöjligt att närmare bestämma — får tillfälle att fatta ett nytt beslut i frågan. Till förfogande för beslut står enligt Kungl. Maj:ts förslag efter den 30 september 1967 endast ca 165 milj. kr. Det manifesterade lånebehovet vid denna

tidpunkt var ca 250 milj. kr. Ytterligare lånebehov kan senare anmälas. Med hänsyn till önskemålet att snarast åstadkomma avsedda arbetstillfällen och även till den direkta sysselsättningseffekten bör så stor del som praktiskt är möjligt av dessa ansökningar avgöras före 1968 års riksdagsbeslut. För att inte hinder skall uppstå genom att ramen satts för snävt bör denna vidgas i enlighet med förslaget i motionerna I: 923 och II: 1136. Därmed är även huvudyrkandet i motionerna I: 922 och II: 1137 tillgodosett i sådan omfattning att skäl nu inte finns för ett fullt bifall därtill.»

dels ock utskottets hemställan under 2. bort ha följande lydelse:

»2. att riksdagen med bifall till motionerna I: 923 och II: 1136 samt i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 922 och II: 1137, de båda sistnämnda motionerna såvitt nu är i fråga, beslutar att ramen för lokaliseringslån under den femåriga försöksperioden vidgas till 700 000 000 kr.,»